Kristianstads kommun

Barn- och utbildningsförvaltningen

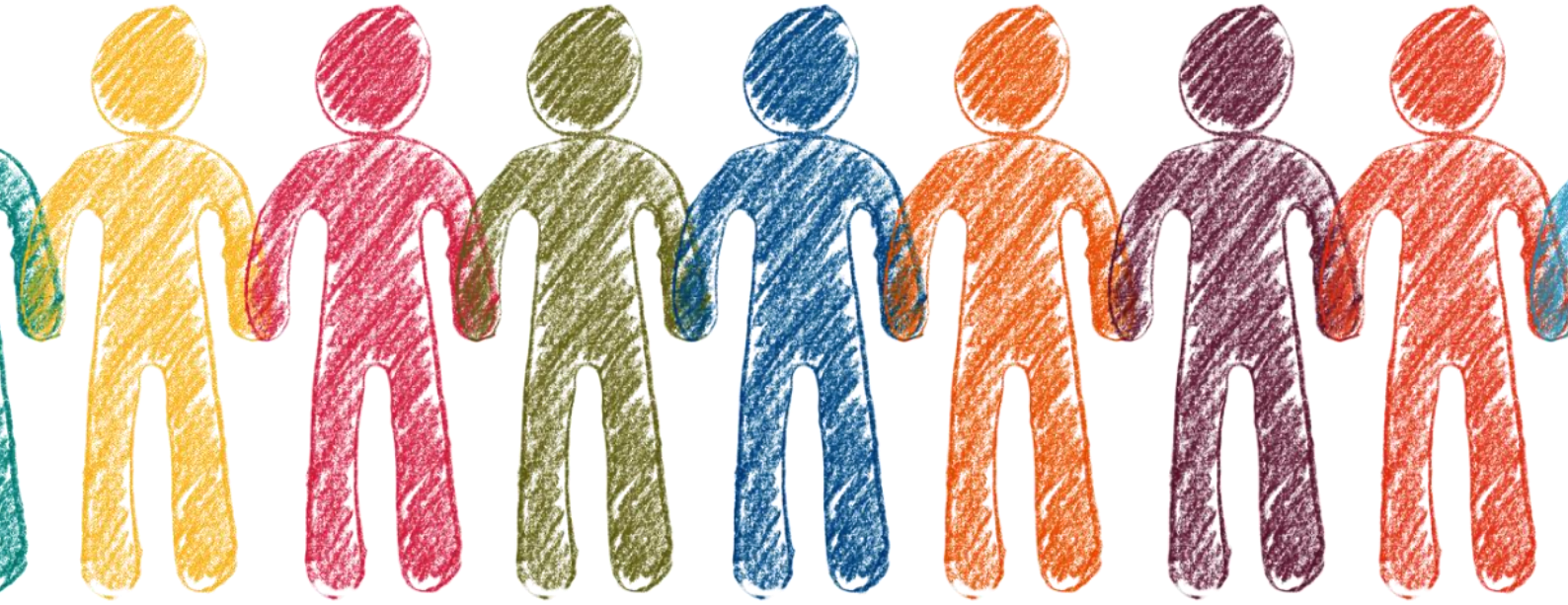

www.kristianstad.se

Plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier

Fullriggarens/Villa förskolor

Planen gäller för verksamhetsåret	2026/2027
Planen har reviderats (datum)	2026-06-17
Ansvarig för planen	Charlotta Heimsten Olsson
Barn och elever har varit delaktiga genom	Barnenkät

Främja, förebygg, upptäck och åtgärda

Planen visar förskolans eller skolans arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Planen omfattar även aktiva insatser för att verka för barns och elevers lika rättigheter och åtgärder för att motverka diskriminering.

Planen bygger på:

- Skollagens kapitel 6
- Diskrimineringslagens kapitel 3

Alla barn och elever har rätt att vara sig själva och bli behandlade med respekt. Arbetet för likabehandling är en del av förskolan och skolans värdegrundsarbete som handlar om att aktivt främja alla barn och elevers lika rättigheter och möjligheter - oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

1. Lagstiftningen

Skolans arbete mot kränkande behandling regleras i 6 kap. **Skollagen**. I detta kapitel finns regler om aktiva åtgärder mot kränkande behandling. Varje förskola och skola ska bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Förebyggande åtgärder ska genomföras och en plan ska upprättas årligen för att förhindra kränkande behandling. Vidare fastställs skyldigheten att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling.

I 3 kap. **Diskrimineringslagen** finns regler om aktiva åtgärder mot diskriminering.

Förskola och skola har en skyldighet att aktivt arbeta med åtgärder riktade mot de sju diskrimineringsgrunderna. Diskrimineringsgrunderna är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Skyldigheten omfattar även att ha riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.

Arbetet med aktiva åtgärder innebär att arbeta förebyggande och främjande genom ett fortlöpande arbete i fyra steg, undersöka, analysera, åtgärda samt utvärdera och följa upp. I detta arbete ingår även att ta fram riktlinjer och rutiner mot trakasserier.

Rektorns skyldighet att anmäla kränkningar till huvudmannen är direkt kopplad till huvudmannens skyldighet att skyndsamt utreda vad som hänt. Därför måste även rektorn eller förskolechefen göra sin anmälan till huvudmannen skyndsamt. Ett exempel på vad Skolinspektionen i ett beslut inte tyckt är tillräckligt skyndsamt är en månad. I det enskilda fallet hade en skola ett arbetssätt och en rutin som gjorde att det gick upp till en månad innan de anmälde kränkande behandling till huvudmannen. Det var inte tillräckligt skyndsamt i skollagens mening, menade Skolinspektionen.

Om huvudmannens utredning om kränkande behandling leder till att man vidtar åtgärder mot en enskild person räknas det som myndighetsutövning. Då har eleven och vårdnadshavaren rätt att få ta del av information i ärendet, till exempel dokumentation om uppgifter och beslut och motivering av beslut. I 29 kapitlet 10 § skollagen finns det hänvisningar till alla de rättigheter man har i samband med myndighetsutövning i skolan.

En löpande dokumentation ska göras av det arbete som bedrivs på grupp- och organisationsnivå. Av dokumentationen ska det framgå om det avser diskriminering, trakasseri eller kränkning. Om dokumentationen ska göras digitalt används G-Suite – team-drive. Det är då mycket viktigt att beakta att inga känsliga uppgifter får framkomma. På individnivå sker dokumentationen i Draftit.

Personalen i förskolan och skolan har också en viktig roll i att upptäcka när barn far illa eller när det finns risk för det. Enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen har alla förskolor och skolor, inklusive var och en av de anställda i verksamheten, en skyldighet att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Den som omfattas av anmälningsskyldigheten har också en skyldighet att lämna alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredningen av ett barns behov av skydd och stöd.

2. Plan mot kränkningar, diskriminering och trakasserier

Målsättningen med planen är att

- främja allas lika rättigheter
- vara ett konkret verktyg i arbetet för att förebygga och motverka diskrimineringar, trakasserier och kränkande behandling

Inom barn- och utbildningsförvaltningen i Kristianstad ska varje verksamhet årligen upprätta en plan. Planen ska finnas tillgänglig på förskolans eller skolans hemsida.

3. Definitioner

Kränkning

Ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker barns eller elevers värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykiska och/eller ske via sociala medier. Begreppet ”kränkande behandling” tolkas brett och omfattar alltifrån fysiska kränkningar som slag och sparkar, verbala kränkningar som skällsord, tillmälen och nedlåtande kommentarer till mer subtila psykiska eller sociala kränkningar som utfrysning och andra former av medveten uteslutning. De exempel som ges här är inte uttömmande och kränkningar kan förekomma i många andra former.

Det är barnet eller eleven som upplever sig vara utsatt för kränkande behandling som avgör vad som är oönskat. För att det ska vara fråga om kränkande behandling enligt lagen måste kränkningen vara märkbar och tydlig. Den som kränker någon måste också förstå att uppträdandet upplevs som kränkande. I många situationer är det uppenbart att ett beteende är kränkande, men om det inte är det så måste barnet eller eleven klargöra för den som kränker att beteendet är ovälkommet. Barnet eller eleven kan också ta hjälp av personalen i verksamheten. Vad som är kränkande behandling måste avgöras i varje enskilt fall. Det är viktigt att komma ihåg att yngre barn inte alltid kan förmedla sina känslor på samma sätt som äldre barn och vuxna.

Diskriminering

En förenklad beskrivning av diskriminering enligt diskrimineringslagen är att någon missgynnas eller kränks, och detta har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Diskriminering kan vara direkt eller indirekt. Även bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera är former av diskriminering.

Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med en eller flera av de sju diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, gester eller utfrysning.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

4. Organisatorisk ansvarsfördelning

Enligt 1 kap. 5 § skollagen ska var och en som verkar inom utbildningen främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Huvudmannen

Ansvar för personalen

Ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i 6 kap. skollagen, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget. (6 kap. 5 § skollagen)

Målinriktat arbete

Se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling

Se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Plan mot kränkande behandling

Se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden, (6 kap. 6-10 §§ skollagen).

Skolchef

Skyndsamt anmäla till huvudmannen

Skyndsamt anmäla till huvudmannen, Barn- och utbildningsnämnden, via it-systemet Draftit vid kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen i samband med verksamheten.

Skyldigheten att anmäla gäller alla händelser som kan vara kränkande behandling, trakasserier som sexuella trakasserier. Skolchefen ska inte göra någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan hen gör anmälan.

Följa upp anmälningar

Ansvarar för att skyndsamt följa upp av rektor anmälda fall av kränkningar, diskriminering och trakasserier.

Rektor

Skyndsamt anmäla till skolchefen

Skyndsamt anmäla till skolchefen, via it-systemet Draftit vid kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen i samband med verksamheten.

Skyldigheten att anmäla gäller alla händelser som kan vara kränkande behandling, trakasserier som sexuella trakasserier. Rektor ska inte göra någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan hen gör anmälan.

Upprätta plan mot diskriminering och kränkande behandling
Ansvarar för att plan mot diskriminering och kränkande behandling upprättas varje år, att planen hålls aktuell, följs upp och finns tillgänglig på hemsidan.

Dokumentation enligt gällande rutiner
Ansvarar för att dokumentationen sker enligt gällande rutiner av händelser som kan betecknas som diskriminering eller kränkande behandling.

Säkerställa stöd åt elever
Ansvarar för att stöd ges till elever som utsatts för diskriminerande eller kränkande behandling samt att stöd ges till den som orsakat händelsen.

Elevhälsan delaktig
Ansvarar för att elevhälsan är delaktig i arbetet mot kränkningar, trakasserier och diskrimineringar.

Anmälan till socialnämnden
Ansvarar för att göra en anmälan till socialnämnden när det finns en misstanke om att ett barn far illa. enligt 14 kap. §1 socialtjänstlagen.

Kontakt med polis
Ta ställning till kontakt med polis för samråd och att eventuellt anmäla. Se gällande rutin i Skolboken.

Förskolans och skolans medarbetare

Skyndsamt anmäla till rektor
Skyndsamt anmäla till rektor, via it-systemet Draftit vid kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen i samband med verksamheten.

Skyldigheten att anmäla gäller alla händelser som kan vara kränkande behandling, trakasserier som sexuella trakasserier. Rektor ska inte göra någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan hen gör anmälan.

Kontakt med barnet eller eleven och förälder
Ansvarar för kontakter med barnet eller eleven och vårdnadshavare.

Informera om plan mot diskriminering och kränkande behandling
Informera elever och föräldrar om plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Arbetslaget

Ge stöd och hjälp att hantera situationer
Ge stöd och hjälp att hantera situationer med anknytning till handlingsplanen

Arbeta med frågor som rör värdegrund, bemötande, kränkningar, trakasserier och diskriminering
Diskutera och arbeta med barn och elever med frågor som rör värdegrund, bemötande, kränkningar, trakasserier och diskriminering.

Eventuella förtydliganden eller tillägg till ovanstående ansvarsområden utifrån förskolans/skolans behov:

5. Mål för förskolans/skolans värdegrundsarbete

De grundläggande värden som förskolans och skolans värdegrund omfattar ligger i linje med de värden som vårt demokratiska samhälle vilar på.

Värdegrunden omfattar

- Människolivets okränkbarhet
- Individens frihet och integritet
- Alla människors lika värde
- Jämställdhet mellan könen
- Solidaritet mellan människor

Det är dessa värden som ska förmedlas och alla medarbetare ska främja aktning för människans egenvärde och vår gemensamma miljö.

Barnen på vår förskola ska känna att de vill, de vågar, de kan och de duger. Vi skrattar *med* någon i stället för *åt* någon – vi pratar *med* varandra i stället för *om* varandra.

Ansvarig-/a för genomförande: Rektor ytterst

Medarbetare/arbetslag genomför

Uppföljning ska ske: 2026-11-30 Ansvarig: Rektor

Utvärdering ska ske: 2027-06-30 **Ansvarig: Rektor**

6. Främjande och förebyggande arbete

6.1 Främjande arbete

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Långsiktiga insatser:
Förskolans ska vara en välkomnande mötesplats för barn, vårdnadshavare och förskolepersonal. En förskola som är lustfylld och spännande och kreativ. Fokus på undervisning, utveckling, lek och lärande där verksamheten genomgående är tydlig, tillåtande och tillgänglig.

Barnen ska mötas av pedagoger som aktivt lyssnar på barnen och tar tillvara deras intressen och förmågor.

Värdegrundsarbete utformas utifrån läroplanens mål och riktlinjer.

Kompetensutveckling för förskollärare/barnskötare sker genom kollegialt lärande för att skapa samsyn kring förhållnings- och arbetssätt. Kartläggningar, observationer och analyser ligger till grund för vilka utvecklingsområden som lyfts.

Arbetsmaterialet ”Jag och vi” används tillsammans med barnen för att skapa förståelse för alla människors lika värde oberoende av kön, social eller etnisk bakgrund. Materialet har till syfte att utveckla samspelsfärdigheter och känslomässig kompetens. I förskolan tränar barnen dagligen sina förmågor inom empati, impulskontroll, problemlösning och självkontroll.

Barns integritet stärks och skyddas genom olika aktiviteter och rutiner så som arbetet med ”Stopp min kropp!”, samt dagliga dialoger med barnen om hur vi förhåller oss till varandra.

Kortsiktiga insatser:
- lärmiljöer inom- och utomhus, utformas könsneutralt
- lärmiljöer inom- och utomhus tillgänglighetsanpassas
- litteratur och material ska kvalitetssäkras utifrån diskrimineringsgrunderna och kränkning
- förskollärare/barnskötare utgår från individens förmågor och behov
- barnen ska få möjlighet att få vara i fred, det är ok att säga nej till en aktivitet
- barnen får utveckla sin förmåga att leka och lära i grupp där grunderna är turtagande, samförstånd och ömsesidighet
- fysiskt och mentalt närvarande förskollärare/barnskötare som lyssnar och iakttar vad som sker i barngruppen, kartlägger platser ute och inne där kränkningar skulle kunna uppstå genom trygghetsenkät

Ansvarig-/a för genomförande: Rektor ytterst

Medarbetare/arbetslag genomför

Uppföljning ska ske: 2026-11-30 Ansvarig: Rektor

Utvärdering ska ske: 2027-06-30 **Ansvarig: Rektor**

6.2 Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt (se mer under steget Kartlägg). Förebyggande mål och åtgärder måste motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

När förskolan identifierat en risk som äventyrar barnets trygghet på förskolan möter vi detta genom att inhämta kunskap och åsikter så snart som möjligt. Detta sker genom kontakter med barnen, vårdnadshavare, specialpedagog och övriga kollegor. Förebyggande insatser planeras och genomförs. Risken följs upp löpande.

Handlingsplaner upprättas vid behov på organisations-, grupp- och individnivå.

Ansvarig-/a för genomförande: Rektor ytterst

Medarbetare/arbetslag genomför

Uppföljning ska ske: 2026-11-30 Ansvarig: Rektor

Utvärdering ska ske: 2027-06-30 **Ansvarig: Rektor**

7. Kartläggning av nuläget

Vårdnadshavare involveras via enkäter, möten, samtal samt dagliga kontakter.

Förskollärare/barnskötare använder sig av ett kartläggningsmaterial/trygghetsenkät för att ta reda på barnens trivsel och trygghet.

Barnkonferenser genomförs två gånger per läsår där barnens trivsel och trygghet beaktas på individ- och gruppnivå.

Ansvarig-/a för genomförande: Rektor ytterst

Medarbetare/arbetslag genomför

Uppföljning ska ske: 2026-11-30 Ansvarig: Rektor

Utvärdering ska ske: 2027-06-30 **Ansvarig: Rektor**

8. Framtagande av planerna

Denna plan är framtagen av förskollärare, barnskötare och rektor. Planen implementeras till samtliga förskollärare/barnskötare och till vårdnadshavare via föräldramöten, Unikum och på förskolans hemsida.

Barnen görs delaktiga genom samtal om allas lika värde.

Ansvarig-/a för genomförande: Rektor ytterst

Medarbetare/arbetslag genomför

Uppföljning ska ske: 2026-11-30 Ansvarig: Rektor

Utvärdering ska ske: 2027-06-30 Ansvarig: Rektor

9. Förankringsarbete

Planen finns med i vårt pedagogiska årshjul och förankras på arbetsplatsträffar, planeringsdagar, föräldramöten och vid inskolning.

Planen finns tillgänglig på förskolans hemsida.

Ansvarig-/a för genomförande: Rektor ytterst

Medarbetare/arbetslag genomför

Uppföljning ska ske: 2026-11-30 Ansvarig: Rektor

Utvärdering ska ske: 2027-06-30 Ansvarig: Rektor

10. Utvärdering

Planen ska årligen utvärderas.

Föregående års plan

Föregående års åtgärder:

För att utveckla och stärka tillgängligheten har förskolan det gångna året fokuserat på begreppet samhandling. Samhandling uppnås när förskolan planerar för och genomför aktiviteter som möjliggör att arbeta tillsammans två eller flera.

Förskolorna har också fördjupat sig i begreppet lekresponsiv undervisning. Undervisningen går ut på att pedagogen leder och driver barnens lek genom att respondera på barnens intressen. Leken leder till barns lärande och utveckling och gynnar också barns möjlighet att delta i lek tillsammans med andra.

Arbetet med att stärka barns integritet sker fortlöpande. För att tillräckligt säkerställa att alla barn får ta del undervisningen har förskolan innevarande läsår infört en temavecka på hösten då särskild vikt läggs vid integritetsstärkande aktiviteter. Materialet, Stopp min kropp, används tillsammans med annat material. Om det uppstått tillfällen där barn blivit kränkta eller kränkt har särskilda insatser gjorts både på individ- och gruppnivå. Vid dessa repetitionstillfällen med barnen har barnen visa på hög igenkänning i samtalen.

Förskolan har två år i rad startat höstterminen med en trygghetsplanering som syftar till att barnen ska blir trygga i sina nya lärmiljöer och lära känna varandra. Detta arbete har fallit väl ut och avslutas med en utvärdering i form av enkät.

Förskolan arbetar med ”jag- och vimaterialet”, för att kvalitetssäkra att alla barn träna på sina emotionella färdigheter. Materialet säkerställer också att det sker en progression i barnens lärande.

Föregående läsår startades även ett nätverk i samarbete med socialtjänsten. Förskollärare, specialpedagoger och rektorer har träffats tillsammans med två sociala rådgivare. Samtliga pedagoger fick hösten 2025 en föreläsning kring den nya socialtjänstlagen, omsorgsbrist och orosanmälningar. Arbetet fortsätter och kommer hösten 2026 att fokusera på ”Liten och trygg-materialet” som är ett material att använda i förskolan. Materialet syftar till att upptäcka barn som utsätts för våld.

Samtliga barnskötare/förskollärare har kollegialt tränat sig i att agera genom att delta i case som utarbetats av krisgruppen.

Vilka deltog i utvärderingen?

Representanter i utvecklingsgruppen

På vilket sätt har barn/elever varit delaktiga?

Genom observationer, samtal och barnenkät.

Ansvarig/a: Rektor ytterst

Medarbetare/arbetslag genomför

Innevarande års plan

Planen utvärderas kontinuerligt enligt förskolans pedagogiska årshjul samt vid apt, kollegialt lärande och planeringsdagar.

Utvärdering 2026-06-17

Ansvarig/a: Rektor ytterst

Medarbetare/arbetslag genomför

11. Kompetens

Via case och diskussioner i vårt kollegiala lärande samt genomgångar av specialpedagoger.

Ansvarig-/a för genomförande: Rektor ytterst

Medarbetare/arbetslag genomför

Uppföljning ska ske: 2026-11-30 Ansvarig: Rektor

Utvärdering ska ske: 2027-06-30 Ansvarig: Rektor

Checklista

Det framgår tydligt om planen gäller verksamhetsår eller kalenderår	☒
Planen är daterad och vem som ansvarar framgår	☒
Resultat av tidigare utvärderingar har vägts in i framtagande av innevarande plan	☒
Planen är upprättad i samverkan med barn och elever	☒
Planen är upprättad i samverkan med pedagogisk personal och skolledning	☒
Elevhälsan har varit delaktig (skola)	☐
En kartläggning är gjord på individ-, grupp- och organisationsnivå	☒
Den fysiska miljön är beaktad	☒
Hur medarbetarnas kompetens ska hållas uppdaterad finns beskrivet	☒
Arbetet sker med aktiva åtgärder genom fyra steg: ▪ undersöka, ▪ analysera ▪ åtgärda ▪ utvärderas och följs upp	☒
Det fortlöpande arbetet dokumenteras	☒
Främjande insatser finns beskrivna	☒
Förebyggande insatser finns beskrivna	☒
En kartläggning av nuläget är gjord	☒
Rutin för anmälan till rektor finns och följs	☒
Rutin för anmälan till skolchef finns och följs	☒
Rutin för anmälan till huvudmannen finns och följs	☒
Planen finns på verksamhetens hemsida	☒